

УДК 78.01 : 78.071 : 789.5

**«УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕДЗВІН» КАРИЛЬЙОНУ І БАНДУР:
РЕЗУЛЬТАТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЕКТУ**

Дутчак Віолетта – доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва, ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника», Івано-Франківськ
<https://orcid.org/0000-0001-6050-4698>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.v38i.462>
violetta.dutchak@ukr.net

Розглянуто концепцію створення, перебіг реалізації і результати мистецького проекту «Український передзвін. Карильйон і бандура», здійсненого за підтримки Українського культурного фонду у співпраці карильйоністки І. Рябчун (Київ) і квартету бандуристок «Гердан» під керівництвом В. Дутчак (Івано-Франківськ). Виокремлено музикознавчі, культурологічні, музично-терапевтичні, аксіологічні (ціннісні) виміри підсумків проекту. Відзначено перспективу нового тембрального ансамблю в музичній культурі.

Ключові слова: карильйон, І. Рябчун, квартет бандуристок «Гердан», звуковий ансамбль карильйону і ансамблю бандуристів, українське музичне виконавство.

Постановка проблеми. 2017 р. створений Український культурний фонд (далі – УКФ) – державна установа, діяльність якої спрямована на сприяння розвитку національної культури та мистецтва, «забезпечення сприятливих умов для розвитку інтелектуального та духовного потенціалу особистості й суспільства, широкого доступу громадян до національного культурного надбання, підтримки культурного розмаїття та інтеграції української культури у світовий культурний простір» [13]. Серед багатьох проектів фонду вирізняються і бандурні, спрямовані на популяризацію цього інструмента та бандурного мистецтва загалом як виразних ідентифікаторів національного мистецтва українців. Так, упродовж 2018–2021 рр. підтримано проекти у секторі аудіального мистецтва, культурної спадщини та культурно-креативних індустрій. Це, зокрема, проведення фестивалю сучасної бандури *LvivBandurFest*, фестивалю *Bandura Music Days* (Київ), Міжнародного конкурсу юних бандуристів «*Волинський кобзарик*» (Луцьк), Всеукраїнського ювілейного туру Національної заслуженої капели бандуристів України, Міжнародного форуму бандуристів до 100-річчя від дня заснування Київської капели бандуристів, реалізацію концертної програми «*Bandura & Wordl Music*», створення Інтерактивного освітнього мобільного додатку «*Banduraon-line*», впровадження освітнього інтерактивного проекту «*Бандура йде в онлайн*» та ін. Серед інших проектів були й ті, де бандура виступала національним тембрально-звуковим символом. Це – документально-музичний телефільм «Україна. Майдан. Перезавантаження», в якому відображені реальні події Майдану і Революції Гідності (2013–2014 рр.). Стрічка побудована на оригінальному авторському відеоматеріалі Р. Ганущака з озвученням, обробками народних пісень та музикою українських композиторів у виконанні квартету бандуристок «Гердан» Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника під кер. В. Дутчак. Цьогоріч колектив став учасником нового проекту, в якому запропоновано оригінальне темброве синтезування українських бандур і західноєвропейського карильйону. Для концертів створений оригінальний репертуар, а географічно він охопив усю Україну. Новий тембральний ансамбль, його творчість і підсумки концертних програм зумовлюють потребу наукового осмислення та прогнозування в контексті розвитку сучасного академічного ансамблевого виконавства.

Останні дослідження та публікації. Ансамблеві можливості бандури вивчають чимало науковців, серед яких О. Бобечко [1], Н. Брояко [2], О. Кубік [8], І. Лісняк [9], Л. Мандзюк [10], Н. Морозевич [11], а також авторка статті [3–5]. Автори згаданих досліджень в основному відзначали численні форми ансамблевого музикування – як однорідного (тріо, квартети), так і мішаного (від дуєтів до ансамблів різного камерного складу), простежували виконавську діяльність великих ансамблів і капел бандуристів. Особливого значення в їх роботах набував аналіз репертуару, його жанрові й тематичні пріоритети, виконавська стилістика. Проте ансамбль бандур із карильйоном ще не ставав предметом наукових узагальнень, що підкреслює новизну й актуальність дослідження.

Слід відзначити й новизну введення до наукового обігу інформації щодо технічних й виконавських можливостей карильйону, що продовжує напрацювання авторки статті та І. Рябчун [6].

Мета статті – виявлення результатів концертного проекту «Український передзвін. Карильйон і бандура», присвяченого 30-річчю незалежності України та реалізованому упродовж червня – жовтня 2021 р. за підтримки Українського культурного фонду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основою проекту стало синтезування в єдиному ансамблі карильйону (І. Рябчун) із квартетом бандуристок «Гердан» (кер. В. Дутчак) задля популяризації національної музичної культури (від бароко до сучасності). Його результатом стала концертна програма в 10 населених пунктах України (Львів, Київ, Чернігів, Запоріжжя (Хортиця), Кам'янець-Подільський, міста Івано-Франківської обл. – Гошів (звідки розпочався концертний проект), Коломия, Калуш, Долина, Івано-Франківськ), зафіксована на аудіо та відео, поширена через медіа і соціальні мережі.

В оригінальній концертній програмі репертуар відібраний та представлений таким чином, щоб синхронізувати здобутки української музичної культури на *композиторському* (творчість композиторів та аранжувальників), *виконавському* (сольне й ансамблеве мистецтво), *слухацькому* рівнях. Тембральне поєднання в єдиному ансамблі карильйона та 4 бандур репрезентувало сучасний образ українського музичного мистецтва, розгорнуту жанрово-стильову репрезентацію національної музичної історії шляхом представлення вокально-інструментальних і інструментальних авторських творів та фольклорних композицій.

Карильйон – відомий в Європі музичний інструмент, внесений до матеріальної спадщини ЮНЕСКО. Його походження сягає середньовіччя, акумулювавши у своїй історії традиції дзвоніння храмової костельної традиції в обрядах та курантового бою баштових і ратушних годинників. Сьогодні карильйон – найбільший у світі музичний інструмент, що складається з хроматичного набору дзвонів, з'єднаних зі спеціальною клавіатурою. Кількість дзвонів у карильйоні – від 23 до 80 (до 4-х повноцінних октав). Він знайшов активне поширення в Європі та Америці, увійшов до академічної музично-виконавської практики. На ньому виконують як одноголосі мелодії, так і фактурно насичені твори народної та авторської музики. Переважно на карильйоні грають сольо, але й поєднують зі співом соло чи ансамблю, струнним камерним чи духовим оркестром. Для інструмента пишуть твори композитори; мистецькі організації ініціюють проведення фестивалів і конкурсів карильйонної музики. На сьогодні вже сформована система навчання гри, численні центри, найвідомішим серед яких є Бельгійський королівський Інститут карильйону ім. Ж. Денейна (м. Мехелен).

В Україні карильйонне мистецтво лише набирає обертів, хоча його традиції мають свої витoki з давнього дзвонарства. В радянський час ідеологічні доктрини нищення церков, заборони релігії, свободи віросповідання наклали відбиток і на християнську духовну музику, і на дзвоніву культуру. Лише з часу відновлення незалежності України поступово повертаються традиції дзвонарства і дослідження дзвонів як музичних інструментів [7]. Актуалізується розуміння дзвонів як інтонаційного поля для культурно-естетичного задоволення і терапевтичного оздоровлення населення. «З цією метою в Україні відновлені (реставровані) численні дзвіниці при церквах і монастирях, а у провідних релігійних центрах встановлені стаціонарні карильйони, зокрема у Михайлівському і Спасо-Преображенському соборах (Київ), Гошівському монастирі оо. Василян (Гошів), Церкві св. Йосафата (Коломия, Івано-Франківська обл.). Створений і єдиний в Україні пересувний карильйон братів С. та Л. Ботвінко (Київ), що використовується для оригінальних концертних програм і музичних фестивалів» [6].

Із 2015 р. у Гошеві, за ініціативи отця Д. Кастрани ЧСВВ і підтримці владних структур щорічно проводиться міжнародний фестиваль дзвонів та карильйонного мистецтва «Дзвони Ясної Гори єднають усіх». Саме завдяки фестивалю про карильйон почули чимало українців [12]. На фестивалі незмінно виступає І. Рябчун – канд. миств., ст. викл. Київської академії мистецтв, єдина професійна українська карильйоністка. Вона готує свої сольні програми, виступає з вокалістами, ансамблями, оркестрами. Досвід піаністки та карильйоністки І. Рябчун синтезує не лише у виконавській, але й композиторській творчості, організаційній діяльності. Вона – авторка кількох тематичних концертів в Україні та за кордоном, до яких включає і власні композиції. І. Рябчун провела інавгурації першого українського мобільного (пересувного) карильйону братів Л. та С. Ботвінко, який з 2007 р. використовується у музичних проектах в Україні й за кордоном, й електронних навчальних клавіатур (2015 р.) класів карильйону, запроваджених у ДМШ Калуша, Івано-Франківська, Коломиї, Долини.

Стосовно бандури, то в історії академічного бандурного мистецтва ХХ – поч. ХХІ ст. спостерігається поєднання інструмента в класичних ансамблях, переважно однорідних (дуети, тріо, квартети, капели), рідше – мішаних (із фортепіано, скрипкою, флейтою, цимбалами,

ударними інструментами, струнним квартетом), із народним та симфонічним оркестрами, також – використання інструмента у колективах джаз- і рок спрямування, напрямках New Age, інді, ф'южн, World music. Репертуар кожного з напрямів ґрунтується на власній виконавській творчості колективів або співпраці з композиторами. Як зауважує І. Лісняк, «у контексті характерного для постмодернізму естетичного плюралізму, подолання усталених кордонів між різними жанрами і видами мистецтва, у сучасній композиторській творчості великого значення набувають методи роботи до опрацювання звукового матеріалу. Не випадково пріоритетною сферою для сучасних композиторів є більш мобільна, ніж масштабні симфонічні, вокально-симфонічні, оперні жанри, проте, позначена широкими можливостями для різноманітного експериментування (з музично-виразовими засобами тембром та їх різноманітним поєднанням, динамікою, загалом музичним звуком, прийомами гри на різних інструментах), камерна музика...» [9; 109]. Саме такі інноваційні підходи спостерігаємо в ансамблі бандур із карильйоном.

Експериментальне поєднання карильйону і ансамблю бандуристок вперше ініційоване І. Рябчун, а вперше з квартетом «Гердан» таке поєднання відбулося на IV міжнародному фестивалі дзвонів і карильйонного мистецтва «Дзвони Ясної Гори єднають усіх» (2018 р). За словами І. Рябчун, «на обох інструментах маємо натуральний звук – це вібрація металевих тіл – струни і дзвона. Довгий шлейф – це особлива тонкість такого поєднання, що звук не є демпфированим, як у роялі або фортепіано; він згасає природним шляхом, і це можемо використовувати. Тому таке поєднання, що звучить як один інструмент, але доповнює один одного»¹.

Цей експеримент синтезування інструментів отримав розвиток у проекті «Український передзвін. Карильйон і бандура», результатом якого стало створення нової концертної програми для карильйона як стаціонарного, так і пересувного) та квартету бандуристок «Гердан», що охопила твори різних стилевих епох. До неї увійшли старовинний кант «Про Почаївську Божу матір», інструментальні транскрипції хорових композицій Д. Бортнянського «Будь ім'я Господнє», К. Стеценка «Благослови душе моя, Господа», М. Скорика «Мелодія», вокально-інструментальні твори М. Лисенка «Боже великий, єдиний», «Пливе човен», пісенні зразки композиторів Г. Китастого, О. Лиховид, сучасні кавери на твори К. Меладзе і С. Вакарчука та ін.

Проектом запланована співпраця з сучасними українськими композиторами – О. Герасименко, В. Степурком, Л. Горовою, Р. Лісовою, якими написані оригінальні або аранжовані твори для такого унікального ансамблю. Так, зокрема, у концертних програмах представлені композиції О. Герасименко – інструментальні з вокальним хоральним доповненням – прониклива експресивно-драматична «Сповідь» і лірико-елегічна «Мелодія блакитного неба». Українська народна пісня в обробці В. Степурка «Понад річкою» на вірші Т. Шевченка у новому тембральному звучанні набула особливої виразності, оскільки карильйон виконував окрему мелодичну лінію із звукозображальними ефектами, що доповнила хоральну фактуру вокального ансамблю. Р. Лісова написала для проекту ефектний динамічний твір «Ескіз», де поєднувалися типові для бандури арпеджіоподібні фактурні звороти та дзвінки мелодичні репліки карильйону. Оригінальним доповненням до програми стала естрадна, рухлива й оптимістична «Пісня життя», написана й аранжована для ансамблю Л. Горовою, в якій використано фонограму ударних. Загалом, концертна програма має виразне українське національне спрямування, з однієї сторони, та репрезентативне – української культури у світі для широкої аудиторії, з іншої.

Відома бандуристка і композитор, доц. Львівської НМА ім. М. Лисенка О. Герасименко схвально відгукнулася про концерт «Український передзвін. Карильйон і бандура», що відбувся у Львові 11.09 2021 р.: «поєднання карильйону і бандур перспективне з огляду на те, що воно є привабливим тембрально, а також зовсім новим у виконавському мистецтві»² Багатоплановим такий ансамбль розглядає і композиторка, викладач-методист Чернігівської ДМШ № 2 ім. Є. Богословського Р. Лісова, яка після концерту в Чернігові (28.08.2021 р.), що пройшов на площі біля Катерининської церкви, зауважила: «вишукано звучали твори як старовинні, так і сучасні – українських композиторів. Це спонукає до нової творчості»³.

Слід відзначити, що партитури творів – інструментальних та вокально-інструментальних, що створювалися у співпраці І. Рябчун та В. Дутчак, передбачали представлення виразних художніх й технічних можливостей як карильйону, так і бандур, а також окремих сольних голосів (учасниць квартету «Гердан» – Н. Вівчарук, Н. Федоряк, В., Дутчак і С. Матішин), їх ансамблевого акордово-хорального чи поліфонічного поєднання. Сольні мелодичні теми карильйону були представлені у

творах М. Скорика «Мелодія», О. Герасименко «Сповідь», авторській Фантазії І. Рябчун на тему пісні «Ой, чий то кінь стоїть». Натомість у багатьох вокально-інструментальних творах звучали і вокальні соло бандуристок.

У концертній програмі «Український передзвін. Карильйон і бандура» синтезувалися в єдиному ансамблі не лише музично-часові епохи, історичні й авторські музичні стилі, академічні та фольклорні традиції, а також види мистецтв. Відео-фіксація музичних концертів, яку здійснювала «Телерадіокомпанія РАІ», дозволила по-новому репрезентувати українську національну спадщину – поряд із музичною, показати архітектурно-історичне багатство держави [14]. Були здійснені унікальні відео-зйомки на Михайлівській площі, Аскольдовій могилі (Київ), Львівській площі біля Собору Святого Юра, в національно-архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів стародавній», Кам'янець-Подільській фортеці, Гошівському монастирі оо. Василіан УГКЦ, Івано-Франківську, Коломиї, на о. Хортиця (Запоріжжя) та ін. (фото 1–3). Це збагачує візуальний ряд у сприйнятті музичних творів, сприяє популяризації українського історично-культурного надбання – як музичного, так й архітектурного. Істотним доповненням до концертних програм проекту стало художнє слово ведучої – Х. Кобильчук – артистки розмовного жанру Івано-Франківської обл. філармонії ім. І. Маланюк.

За результатами проекту записаний аудіо-диск [15], створені відео-кліпи, розміщені на платформі YouTube [16]. Численні відгуки професійних музикантів, коментарі глядачів після концертів і в соціальних мережах засвідчують естетичну красу й терапевтичний вплив такого ансамблю.

Висновки. Таким чином, реалізація проекту відповідала сучасним постмодерним тенденціям у створенні оригінальних мистецьких експериментів як на регіональному, так і всеукраїнському та міжнародному рівнях. Серед її підсумків:

- в академічній музичній культурі зафіксовано новий тембровий ансамбль – карильйону і квартету бандуристок (інструменти, спів);
- активізована творчість як композиторів (О. Герасименко, Р. Лісова, В. Степурко, Л. Горова), так і виконавців-аранжувальників (В. Дутчак, І. Рябчун);
- репертуар для нового складу ансамблю охопив різностильові твори – від бароко до сучасності, від фольклорних обробок до авторських творів;
- інструментальні партитури для ансамблю засвідчують розмаїття різних типів фактури аранжування й інструментування, де карильйон проводив як солюючу партію (М. Скорик «Мелодія», О. Герасименко «Сповідь»), так і поліфонічну (І. Рябчун «Інструментальна фантазія на тему української народної пісні «Ой чий то кінь стоїть», С. Вакарчук «Не твоя війна»), комплементарну (К. Меладзе, сл. Д. Гольде «Квітка-душа», О. Лиховид «Діво Маріє»), звукозображальну (Д. Бортнянський «Будь ім'я Господне», Р. Купчинський, обробка Є. Козака «Човник хитається»);
- популяризація як карильйону, так і можливостей його ансамблевого поєднання;
- представлення бандурного ансамблю в новій іпостасі – акомпанементу солюючому карильйону та гармонійного поєднання з його звучанням.

Створення унікальної концертної програми для карильйона та квартету бандуристок, що репрезентує історично-стильову ретроспективу розвитку української музики від бароко до постмодерну, від духовних і фольклорних зразків до сучасних авторських композицій, презентація (наживо і онлайн) проекту «Український передзвін. Карильйон і бандура», присвяченого 30-річчю державної незалежності України, в різних історичних і релігійних центрах країни, сприяє подальшій національній, духовній, релігійній єдності українців.

Примітки

¹ 3 інтерв'ю І. Рябчун 26.08.2021 (Суспільне Запоріжжя).

² 3 інтерв'ю О. Герасименко 11.09.2021 (ТРК РАІ).

³ 3 інтерв'ю Р. Лісової 28.08.2021 (ТРК РАІ).

Список використаної літератури

1. Бобечко О. Бандурне мистецтво ХХ століття в контексті процесів фемінізації: автореф. дис... канд. миств.: спец. 17.00.03. Львів, 2013. 20 с.
2. Брояко Н. Теорія і практика бандурного виконавства: навч. пос. Київ, 2007. 230 с.
3. Дутчак В. Ансамблевий вид виконавства на бандурі: історія і сучасність (вступна стаття). «Любіть Україну». Зб. творів для ансамблів бандуристів. Упоряд. та аранж. В. Дутчак. Івано-Франківськ: Плай, 2003. С. 3–12.
4. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя: монографія. Івано-Франківськ : Фоліант, 2013. 488 с. + 72 іл.

5. Дутчак В., Жовнірович С., Шевченко М. «Дзвенить могутньо, святі бандури...». До 40-річчя Івано-Франківської муніципальної капели бандуристів. Монографія. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2009. 148 с.
6. Дутчак В., Рябчун І. Карильйон: історія і виконавські можливості музичного інструмента, його «філософія» і перспективи розвитку в українській культурі. *Вісник Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*, 2021. 4 (1), С. 45–60.
7. Кіндратюк Б. Дзвонарська культура України: монографічне дослідження [наук. ред. Ю. Ясіновський]. Івано-Франківськ, 2012. 898 с.
8. Кубік О. Типологія ансамблів у бандурному мистецтві України та діаспори. *Музичне мистецтво XXI століття – історія, теорія, практика*: зб. наук. пр. ін-ту муз. мистецтва Дрогоб. держ. пед. ун-ту. ім. І. Франка / заг. ред. та упоряд. А. Душного. Дрогобич, 2019. С. 183–191.
9. Лісняк І. Академічне бандурне мистецтво України кінця XX – початку XXI ст.: монографія. Київ, 2019. 254 с.
10. Мандзюк Л. С. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис... канд. миств.: спец. 17.00.03. Харків, 2007. 18 с.
11. Морозевич Н. В. Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності : автореф. дис...канд. миств.: спец. 17.00.03. Одеса, 2003. 16 с.
12. Палій Н. Фестиваль карильйонного і дзвонного мистецтва у Гошеві зібрав професійні та аматорські колективи України. URL: https://risu.ua/festival-karilьonnogo-i-dzvonovogo-mistectva-u-goshevi-zibrav-profesiyni-ta-amatorski-kolektivi-ukrajini_n91559
13. Український культурний фонд. Офіційний сайт. URL: <https://ucf.in.ua/>
14. ТРК РАІ. Десять міст, одинадцять концертів. URL: <https://rai.ua/novyny/desiat-mist-odynadtsiat-kontsertiv-ia-k-vid>
15. Ukrainian bell ringing. Carillon and Bandura. CD, 2021. Студія «6 секунд».
16. YouTube (відеокліпи). URL:
https://www.youtube.com/watch?v=4O_DbuPqQVA
<https://www.youtube.com/watch?v=mm6Wi3WWIOg>
<https://www.youtube.com/watch?v=NfNphquKeD0>
<https://www.youtube.com/watch?v=ifaZ6VLMu7I>
<https://www.youtube.com/watch?v=TcceCp6p1Rs>.

References

1. Bobechko O. Bandurne mystetstvo XX stolittia v konteksti protsesiv feminizatsii: avtoref. dys...kand. mystetstvovnav.: 17.00.03. Lviv, 2013. 20 s.
2. Broiako N. Teoriia i praktyka bandurnoho vykonavstva: navchalnyi posibnyk. Kyiv, 2007. 230 s.
3. Dutchak V. Ansamblevyi vyd vykonavstva na banduri: istoriia i suchasnist (vstupna stattia). «Liubit Ukrainu». *Zbirnyk tvoriv dlia ansambliv bandurystiv. Uporiadkuvannia ta aranzhuvannia V. Dutchak*. Ivano-Frankivsk: Plai, 2003. S. 3–12.
4. Dutchak V. Bandurne mystetstvo ukrainskoho zarubizhzhia XX – pochatku XXI stolittia: monohrafiia. Ivano-Frankivsk: Foliant, 2013. 488 s. + 72 il.
5. Dutchak V., Zhovnirovych S., Shevchenko M. «Dzvenit mohutno, sviati bandury...». Do 40-richchia Ivano-Frankivskoi munitsypalnoi kapely bandurystiv. Monohrafiia. Ivano-Frankivsk: Nova Zoria, 2009. 148 s.
6. Dutchak V., Riabchun I. Karylion: istoriia i vykonavski mozhlyvosti muzychnoho instrumenta, yoho «filosofiiia» i perspektyvy rozvytku v ukrainskii kulturi. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Seriia: Muzychne mystetstvo*, 2021. 4 (1), S. 45–60. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.4.1.2021.233338>
7. Kindratiuk B. Dzvonnarska kultura Ukrainy: monohrafichne doslidzhennia; [nauk. red. Yu. Yasinovskiy]. Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarp. nats. un-tu im. V. Stefanyka, 2012. 898 s.+ CD.
8. Kubik O. Typolohiia ansambliv u bandurnomu mystetstvi Ukrainy ta diaspory. *Muzychne mystetstvo XXI stolittia – istoriia, teoriia, praktyka: zb. nauk. prats instytutu muz. mystetstva Drohobyskoho derzh. ped. univ. im. I. Franka / zah. red. ta uporiad. A. Dushnoho*. Drohobych, 2019. S. 183–191.
9. Lisniak I. Akademichne bandurne mystetstvo Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI stolittia: monohrafiia. Kyiv, 2019. 254 s.
10. Mandziuk L. S. Ansamblevo-vykonavska tvorchist bandurysta: mystetstvovnavchyi ta psykhologohopedahohichnyi aspekty : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. mystetstvovnav.: spets. 17.00.03 «Muzychne mystetstvo». Kh., 2007. 18 s.
11. Morozevych N. V. Bandurne mystetstvo yak kulturne nadbannia suchasnosti : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. mystetstvovnav.: spets. 17.00.03 «Muzychne mystetstvo». Odesa, 2003. 16 s.
12. Palii N. Festyval karylionnoho i dzvonovoho mystetstva u Hoshevi zibrav profesiini ta amatorski kolektyvy Ukrainy. URL: https://risu.ua/festival-karilьonnogo-i-dzvonovogo-mistectva-u-goshevi-zibrav-profesiyni-ta-amatorski-kolektivi-ukrajini_n91559
13. Ukrainyskyi kulturnyi fond. Ofitsiinyi sait. URL: <https://ucf.in.ua/>
14. TRK RAI. Desiat mist, odyndatsiat kontsertiv. URL: <https://rai. ua/novyny/desiat-mist-odynadtsiat-kontsertiv-ia-k-vid>

15. Ukrainian bell ringing. Carillon and Bandura. CD, 2021. Studiia «6 sekund».
16. YouTube (videokliپی). URL:
https://www.youtube.com/watch?v=4O_DbuPqQVA
<https://www.youtube.com/watch?v=mm6Wi3WWlOg>
<https://www.youtube.com/watch?v=NfNphquKeD0>
<https://www.youtube.com/watch?v=ifaZ6VLMu7I>
<https://www.youtube.com/watch?v=TcceCp6p1Rs>

**«UKRAINIAN BELL RINGING» OF CARILLON AND BANDURA :
RESULTS OF THE ALL-UKRAINIAN ART PROJECT**

Dutchak Violetta – Doctor of Arts, professor; Head of the music ukrainistics
and folk instrumental art department Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

The article discusses the concept of creation, the course of implementation and the results of the art project «Ukrainian bell ringing. Carillon and Bandura», carried out with the support of the Ukrainian Cultural Foundation in cooperation with carillon player Iryna Riabchun (Kyiv) and the bandura quartet «Gerdan» under the leadership of Violetta Dutchak (Ivano-Frankivsk). Highlighted musicological, cultural, educational, musical therapeutic, axiological (value) dimensions of the project results. The perspective of a new timbre ensemble in musical culture is noted.

Key words: carillon, I. Riabchun, bandura quartet «Gerdan», sound ensemble of carillon and bandurist ensemble, Ukrainian musical performance.

UDK 78.01 : 78.071 : 789.5

**«UKRAINIAN BELL RINGING» OF CARILLON AND BANDURA :
RESULTS OF THE ALL-UKRAINIAN ART PROJECT**

Dutchak Violetta – Doctor of Arts, professor; Vasyl Stefanyk Precarpathian National
University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

The article discusses the concept of creation, the course of implementation and the results of the art project «Ukrainian bell ringing. Carillon and Bandura», carried out with the support of the Ukrainian Cultural Foundation in cooperation with carillon player Iryna Riabchun (Kyiv) and the bandura quartet «Gerdan» under the leadership of Violetta Dutchak (Ivano-Frankivsk).

The aim. The purpose of the article is to analyze the course and results of the concert project «Ukrainian bell ringing. Carillon and Bandura», dedicated to the 30th anniversary of Ukraine's Independence and implemented during June-October 2021 with the support of the Ukrainian Cultural Foundation.

The methodology. The study uses historical, culturological, musicological, axiological approaches and methods.

Results. The analysis of the project implementation allowed to determine that it corresponds to modern postmodern tendencies in the creation of original artistic experiments both at the regional, and at the national and international levels. Among the main results: 1. in academic musical culture a new timbre ensemble was recorded – a carillon and a quartet of bandura players (instruments, singing); 2. intensified creativity of both composers (O. Herasymenko, R. Lisova, V. Stepurko, L. Horova) and performers-arrangers (V. Dutchak, I. Riabchun); 3. the repertoire for the new ensemble included a variety of works – from baroque to modernity, from folklore to the author's works; 4. instrumental scores for the ensemble testify to the variety of different types of texture of arrangement and instrumentation, where the carillon conducted both the solo part (M. Skoryk «Melody», O. Herasymenko «Confession») and polyphonic (I. Riabchun Instrumental fantasy on the theme of Ukrainian folk song «Oh, whose horse is standing», S. Vakarchuk «Not your war»), complementary (K. Meladze, lyrics by D. Golde «Flower-soul», O. Lykhovyd «Virgin Mary»), sound D. Bortnyansky «Be the Lord's Name», R. Kupchynsky, arrangement by Y. Kozak «The shuttle is swaying»); 5. popularization of both the carillon and the possibilities of its ensemble combination; 6. representation of a bandura ensemble in a new guise – accompaniment to the soloing carillon and a harmonious combination with its sound.

The practical significance. The research will facilitate the analysis of new ensemble and repertoire experiments in bandura and carillon art.

The novelty of the study. For the first time, an experimental combination of a carillon and a bandura quartet was analyzed on the basis of the results of practical activity of composers and performers. Information about the project and its significance for the Ukrainian musical art has been introduced into scientific circulation.

Key words: carillon, I. Riabchun, bandura quartet «Gerdan», sound ensemble of carillon and bandurist ensemble, Ukrainian musical performance.

Фото 1. Ірина Рябчун за пересувним карильйоном на Хортиці (Запоріжжя)

Фото 2. Квартет «Гердан» на концерті в Івано-Франківську

Фото 3. Учасники проекту в Коломиї біля карильйону церкви Святого Йосафата

Зліва направо – Христина Кобильчук, Надія Вівчарук, Наталія Федорняк,
Ірина Рябчун, Віолетта Дутчак, Андрій Русиняк, Світлана Матіїшин

Надійшла до редакції 22.10.2021 р.